

**CLASSICAL GREEK
HIGHER LEVEL
PAPER 2**

Thursday 17 May 2007 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: answer the questions on three of the passages. The three passages should be selected from two prescribed topics only.
- Section B: answer one question.

SECTION A

[30 marks]

Answer the questions on **three** of the passages. The three passages should be selected from **two** prescribed topics only.

1. The Homeric Epic

(a) Homer *Odyssey* 21.285-304

ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν, 285
 δείσαντες μὴ τόξον ἐϋξοον ἐντανύσειεν.
 Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
 “ἂ δειλὲ ξείνων, ἐνι τοι φρένες οὐδ' ἠβαιαί·
 οὐκ ἀγαπᾶς ὃ ἔκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν
 δαίνυσσαι, οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδαι, αὐτὰρ ἀκούεις 290
 μύθων ἡμετέρων καὶ ῥήσιος; οὐδέ τις ἄλλος
 ἡμετέρων μύθων ξείνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
 οἴνός σε τρώει μελιηδῆς, ὅς τε καὶ ἄλλους
 βλάπτει, ὅς ἂν μιν χανδὸν ἔλη μηδ' αἴσιμα πίνῃ.
 οἴνος καὶ Κένταυρον, ἀγακλυτὸν Εὐρυτίωνα, 295
 ἅασ' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόιοι,
 ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ'. ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἅασεν οἴνω,
 μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόιοι·
 ἦρωας δ' ἄχος εἶλε, διέκ προθύρου δὲ θύραζε
 ἔλκον ἀναΐξαντες, ἀπ' οὔατα νηλεῖ χαλκῷ 300
 ῥῖνας τ' ἀμήσαντες· ὁ δὲ φρεσὶν ἦσιν ἀασθεῖς
 ἦιεν ἦν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονοι θυμῷ.
 ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νέικος ἐτύχθη,
 οἱ δ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὔρετο οἴνοβαρείων.

- (i) At lines 287-304 (Ἀντίνοος...οἴνοβαρείων), to whom is Antinoös speaking? To whom does he think he is speaking and what is the fear that prompts this speech? [3 marks]
- (ii) Scan lines 298-9 (μαινόμενος...θύραζε). [2 marks]
- (iii) Translate ἐξ οὗ ... οἴνοβαρείων. (lines 303-4). [3 marks]
- (iv) Why is Antinoös' rebuke particularly surprising? [2 marks]

(b) Homer *Odyssey* 22.344-55

“γουνουμαί σ’, Ὀδυσσεύ· σὺ δέ μ’ αἶδεο καί μ’ ἐλέησον·
 αὐτῷ τοι μετόπισθ’ ἄχος ἔσσεται, εἴ κεν ἀοιδὸν 345
 πέφνης, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν αἶδω.
 αὐτοδίδακτος δ’ εἰμί, θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας
 παντοίας ἐνέφυσεν· ἔοικα δέ τοι παραεΐδειν
 ὥς τε θεῶ· τῷ με λιλαίεο δειροτομήσαι.
 καὶ κεν Τηλέμαχος τάδε γ’ εἶποι, σὸς φίλος υἱός, 350
 ὥς ἐγὼ οὐ τι ἐκὼν ἐς σὸν δόμον οὐδὲ χατίζων
 πωλεύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαίτας,
 ἀλλὰ πολὺ πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκη.”
 ὡς φάτο, τοῦ δ’ ἤκουσ’ ἱερὴ Ἴς Τηλεμάχοιο,
 αἶψα δ’ ἐὼν πατέρα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἔοντα· 355

- (i) γουνουμαί ... ἀνάγκη. (lines 344-53) name the speaker of these words and explain what he has been doing in the presence of the suitors. [2 marks]
- (ii) Translate αὐτῷ τοι ... αἶδω (lines 345-6). [3 marks]
- (iii) Scan lines 349-50 (ὥς τε θεῶ ... φίλος υἱός). [2 marks]
- (iv) Give **three** reasons why, according to the speaker, he should not be killed. [3 marks]

2. Greek Tragedy

(a) Euripides Medea 389-409

μείνας' οὖν ἔτι σμικρὸν χρόνον,
 ἦν μὲν τις ἡμῖν πύργος ἄσφαλῆς φανῆ, 390
 δόλῳ μέτειμι τόνδε καὶ σιγῇ φόνον·
 ἦν δ' ἐξελαύνη ξυμφορὰ μ' ἀμήχανος,
 αὐτῇ ξίφος λαβοῦσα, κεί μέλλω θανεῖν,
 κτενῶ σφε, τόλμης δ' εἶμι πρὸς τὸ καρτερόν.
 οὐ γὰρ μὰ τὴν δέσποιναν ἦν ἐγὼ σέβω 395
 μάλιστα πάντων καὶ ξυνεργὸν εἰλόμην,
 Ἐκάτην, μυχοῖς ναίουσαν ἐστίας ἐμῆς,
 χαίρων τις αὐτῶν τοῦμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.
 πικροὺς δ' ἐγὼ σφιν καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
 πικρὸν δὲ κῆδος καὶ φυγὰς ἐμὰς χθονός. 400
 ἀλλ' εἶα φείδου μηδὲν ὦν ἐπίστασαι,
 Μήδεια, βουλευούσα καὶ τεχνωμένη·
 ἔρπ' ἐς τὸ δεινόν· νῦν ἀγὼν εὐψυχίας.
 ὀρᾶς ἂ πάσχεις οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὀφλεῖν
 τοῖς Σισυφείοις τοῖσδ' Ἰάσονος γάμοις, 405
 γεγῶσαν ἐσθλοῦ πατρὸς Ἥλιου τ' ἄπο.
 ἐπίστασαι δέ· πρὸς δὲ καὶ πεφύκαμεν
 γυναῖκες, ἐς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται,
 κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

- (i) ἦν μὲν τις ... καρτερόν (lines 390-4). What **two** possible futures does Medea contemplate here? Which actually occurs? [2 marks]
- (ii) Scan lines 396-7 (μάλιστα πάντων ... ἐστίας ἐμῆς). [2 marks]
- (iii) Translate πικροὺς δ' ἐγὼ ... χθονός (lines 399-400). [3 marks]
- (iv) Identify **three** remarks in this passage likely to provoke the audience to lose sympathy with Medea. [3 marks]

(b) Euripides *Medea* 741-58

Αι πολλὴν ἔδειξας ἐν λόγοις προμηθίαν·
 ἀλλ', εἰ δοκεῖ σοι, δρᾶν τάδ' οὐκ ἀφίσταμαι.
 ἐμοί τε γὰρ τάδ' ἐστὶν ἀσφαλέστερα,
 σκῆψίν τιν' ἐχθροῖς σοῖς ἔχοντα δεικνύναι,
 τὸ σόν τ' ἄραρε μᾶλλον· ἐξηγοῦ θεοῦς. 745

Μη ὄμνυ πέδον Γῆς πατέρα θ' Ἥλιον πατρὸς
 τοῦμοῦ θεῶν τε συντιθεῖς ἅπαν γένος.

Αι τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.

Μη μήτ' αὐτὸς ἐκ γῆς σῆς ἐμ' ἐκβαλεῖν ποτε,
 μήτ' ἄλλος ἢν τις τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν ἄγειν 750
 χρήζῃ, μεθήσειν ζῶν ἐκουσίῳ τρόπῳ.

Αι ὄμνυμι Γαῖαν Ἥλιου θ' ἀγνὸν σέλας
 θεοῦς τε πάντας ἐμμενεῖν ἅ σου κλύω.

Μη ἀρκεῖ· τί δ' ὄρκῳ τῷδε μὴ ἴμμένων πάθοις;

Αι ἅ τοῖσι δυσσεβοῦσι γίγνεται βροτῶν. 755

Μη χαίρων πορεύου· πάντα γὰρ καλῶς ἔχει.
 κἀγὼ πόλιν σὴν ὡς τάχιστ' ἀφίξομαι,
 πράξασ' ἃ μέλλω καὶ τυχοῦσ' ἃ βούλομαι.

- (i) πολλὴν ἔδειξας ... προμηθίαν (line 741). What has prompted Aedeus to make this remark? How do his immediately following actions reveal his sincerity? [3 marks]
- (ii) Translate ἀρκεῖ ... βροτῶν (lines 754-5). [3 marks]
- (iii) Scan lines 756-7 (χαίρων ... ἀφίξομαι). [2 marks]
- (iv) πράξασ' ... βούλομαι (line 758). To what **two** achievements is Medea referring here? [2 marks]

3. Aristophanes' Comedy

(a) Aristophanes Wasps 121-45

Ξα ὅτε δῆτα ταύταις ταῖς τελεταῖς οὐκ ὠφέλει,
διέπλευσεν εἰς Αἴγιναν, εἶτα ξυλλαβῶν
νύκτωρ κατέκλινεν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ,
ὁ δ' ἀνεφάνη κνεφαῖος ἐπὶ τῇ κιγκλίδι.
ἐντεῦθεν οὐκέτ' αὐτὸν ἐξεφρείομεν, 125
ὁ δ' ἐξεδίδρασκε διὰ τε τῶν ὑδρορροῶν
καὶ τῶν ὀπῶν· ἡμεῖς δ' ὅσ' ἦν τετρημένα
ἐνεβύσαμεν ῥακίοισι κάπακτώσαμεν,
ὁ δ' ὥσπερὶ κολοῖδς αὐτῷ παττάλους
ἐνέκρουεν ἐς τὸν τοῖχον, εἶτ' ἐξήλλετο. 130
ἡμεῖς δὲ τὴν αὐλὴν ἄπασαν δικτύοις
καταπετάσαντες ἐν κύκλῳ φυλάττομεν.
ἔστιν δ' ὄνομα τῷ μὲν γέροντι Φιλοκλέων
ναὶ μὰ Δία, τῷ δ' υἱεὶ γε τῷδὶ Βδελυκλέων,
ἔχων τρόπους φρυαγμοσεμνάκους τίνας. 135

Βδ ὦ Ξανθία καὶ Σωσία, καθεύδετε;

Ξα οἴμοι.

Σω τί ἔστι;

Ξα Βδελυκλέων ἀνίσταται.

Βδ οὐ περιδραμεῖται σφῶν ταχέως δεῦρ' ἄτερος;
ὁ γὰρ πατὴρ ἐς τὸν ἵπνὸν εἰσελήλυθε
καὶ μυσπολεῖ τι καταδεδυκῶς. ἀλλ' ἄθρει 140
κατὰ τῆς πυέλου τὸ τρῆμ' ὅπως μὴ 'κδύσεται·
σὺ δὲ τῇ θύρᾳ πρόσκεισο.

Ξα Ταῦτ', ὦ δέσποτα.

Βδ ἄναξ Πόσειδον, τί ποτ' ἄρ' ἡ κάπνη ψοφεῖ;
οὗτος τίς εἶ σύ;

Φι καπνὸς ἔγωγ' ἐξέρχομαι.

Βδ καπνός; φέρ' ἴδω ξύλου τίνοσ σύ. 145

Φι σικίνου.

- (i) Explain the context of this passage. *[2 marks]*
- (ii) Scan lines 124-5 (ὁ δ' ἀνεφάνη ... ἐξεφρείομεν). *[2 marks]*
- (iii) Translate ἡμεῖς δὲ τὴν ... φυλάττομεν (lines 131-2). *[3 marks]*
- (iv) Explain the humour either of ὅτε δῆτα ... κυκλίδι (lines 121-4) **or** of ἄναξ Πόσειδον ... σικίνου (lines 143-5). *[3 marks]*

(b) Aristophanes *Wasps* 891-911

- Βδ** εἴ τις θύρασιν ἡλιαστής, εἰσίτω·
ὡς ἦνίκ' ἄν λέγωσιν, οὐκ ἐσφρήσομεν.
- Φι** τίς ἄρ' ὁ φεύγων;
- Βδ** οὗτος.
- Φι** ὅσον ἀλώσεται.
- Βδ** ἀκούετ' ἤδη τῆς γραφῆς. ἐγράψατο
κύνων Κυδαθηναίους Λάβητ' Αἰξωνέα 895
τὸν τυρὸν ἀδικεῖν ὅτι μόνος κατήσθιεν
τὸν Σικελικόν. τίμημα κλωδὸς σύκινος.
- Φι** θάνατος μὲν οὖν κύνειος, ἦν ἅπαξ ἀλῶ.
- Βδ** καὶ μὴν ὁ φεύγων οὕτοσιν Λάβης πάρα.
- Φι** ὦ μιαρὸς οὗτος· ὡς δὲ καὶ κλέπτον βλέπει, 900
οἶον σεσηρῶς ἐξαπατήσειν μ' οἴεται.
ποῦ δ' ὁ διώκων, ὁ Κυδαθηναίους κύνων;
- Κυ** αὖ αὖ.
- Βδ** πάρεστιν.
- Φι** ἕτερος οὗτος αὖ Λάβης.
ἀγαθὸς γ' ὑλακτεῖν καὶ διαλείχειν τὰς χύτρας.
- Βδ** σίγα, κάθιζε· σὺ δ' ἀναβὰς κατηγορεῖ. 905
- Φι** φέρε νυν ἅμα τήνδ' ἐγχεάμενος κάγῳ ῥοφῶ.
- Κυ** τῆς μὲν γραφῆς ἠκούσαθ' ἦν ἐγραψάμην
ἄνδρες δικασταὶ τουτονί. δεινότατα γὰρ
ἔργων δέδρακε κάμῃ καὶ τὸ ῥυτταπαῖ.
ἀποδρὰς γὰρ ἐς τὴν γωνίαν τυρὸν πολὺν 910
κατεσικέλιζε κἀνέπλητ' ἐν τῷ σκότῳ.

- (i) Explain, without giving details, the general context of this passage. *[2 marks]*
- (ii) Scan lines 898-9 (θάνατος ... Λάβης πάρα). *[2 marks]*
- (iii) Translate ὦ μιὰρὸς ... οὔεται. (lines 900-1). *[3 marks]*
- (iv) Explain briefly **three** examples of features of Athenian life being satirized here. *[3 marks]*

4. Herodotus and the beginnings of history.

(a) Herodotus 1.40-41

ἀμείβεται Κροῖσος· ὦ παῖ, ἔστι τῇ με νικᾶς γνώμην ἀποφαίνων
 περὶ τοῦ ἐνυπνίου. ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο μεταγινώσκω,
 μετήμι τε σὲ ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην. εἶπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος
 μεταπέμπεται τὸν Φρύγα Ἄδρηστον, ἀπικομένω δέ οἱ λέγει τάδε·
 Ἄδρηστε, ἐγὼ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάριτι, τὴν τοι οὐκ 5
 ὄνειδίζω, ἐκάθηρα καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος ἔχω, παρέχων πᾶσαν
 δαπάνην· νῦν ὦν, ὀφείλεις γὰρ ἐμεῦ προποιήσαντος χρηστὰ ἐς σὲ
 χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρήζω
 γενέσθαι ἐς ἄγρην ὀρμωμένου, μή τινες κατ' ὁδὸν κλῶπες
 κακοῦργοι ἐπὶ δηλήσι φανέωσι ὑμῖν. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ σέ τοι 10
 χρεόν ἐστι ἰέναι ἔνθα ἀπολαμπρυνέαι τοῖσι ἔργοισι· πατρώϊόν τε
 γάρ τοι ἐστὶ καὶ προσέτι ῥώμη ὑπάρχει.

- (i) τοῦ ἐνυπνίου. (line 2). Explain what this dream had foretold and why Croesus' son thought that it did not apply to the present circumstance. [2 marks]
- (ii) Translate Ἄδρηστε, ἐγὼ σε ... δαπάνην (lines 5-7). [3 marks]
- (iii) What does Croesus do, according to this passage, which suggests that he is not entirely confident about his son's safety? [2 marks]
- (iv) Immediately after this passage, what **two** conflicting calculations occur to Adrastus, and what does he decide to do? [3 marks]

(b) Herodotus 1.84.4-85

ὁ ὦν δὴ Ἵροιάδης οὗτος ὁ Μάρδος ἰδὼν τῇ προτεραίῃ τῶν τινα
 Λυδῶν κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυνέην ἄνωθεν
 κατακυλισθεῖσαν καὶ ἀνελόμενον, ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο.
 τότε δὲ δὴ αὐτός τε ἀναβεβήκεε καὶ κατ' αὐτὸν ἄλλοι Περσέων
 ἀνέβαινον· προσβάντων δὲ συχνῶν οὕτω δὴ Σάρδιές τε ἠλώκεσαν 5
 καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπορθέετο. κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσον τάδε ἐγένετο.
 ἦν οἱ παῖς, τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθη, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικῆς,
 ἄφωνος δέ. ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ εὐεστοῖ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς
 αὐτὸν ἐπεποιήκεε, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενος καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφοὺς
 περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε χρησομένους. ἡ δὲ Πυθίη οἱ εἶπε τάδε· 10

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
 μὴ βούλου πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ' ἀκούειν
 παιδὸς φθειρομένου. τὸ δέ σοι πολὺ λῶιον ἀμφὶς
 ἔμμεναι· αὐδήσει γὰρ ἐν ἡματι πρῶτον ἀνόλβω.

ἀλισκομένου δὴ τοῦ τείχεος, ἦμε γὰρ τῶν τις Περσέων ἀλλογνώσας 15
 Κροῖσον ὡς ἀποκτενέων, Κροῖσος μὲν νυν ὁρέων ἐπιόντα ὑπὸ τῆς
 παρεούσης συμφορῆς παρημελήκεε, οὐδὲ τί οἱ διέφερε πληγέντι
 ἀποθανεῖν· ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην,
 ὑπὸ δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν, εἶπε δὲ Ὡνθρωπε, μὴ
 κτεῖνε Κροῖσον. οὗτος μὲν δὴ τοῦτο πρῶτον ἐφθέγγετο, μετὰ δὲ 20
 τοῦτο ἤδη ἐφώνεε τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης.

- (i) ὁ ὦν δὴ ... ἐβάλετο (lines 1-3). What **two** facts have made it seem impossible for the Persians to enter the city, and what happened to disprove one of them? [3 marks]
- (ii) Λυδὲ γένος; ... πρῶτον ἀνόλβω (lines 11-14). To what problem does this oracle refer, and how was it fulfilled? [2 marks]
- (iii) οὐδὲ τί οἱ διέφερε πληγέντι ἀποθανεῖν (lines 17-18). What was Croesus' attitude at this point, and why was his son's reaction important for the rest of the story? [2 marks]
- (iv) Translate ὁ δὲ παῖς ... Κροῖσον (lines 18-20). [3 marks]

5. Socrates portrayed by Plato

(a) Plato Apology 26e6-27c2

Ἄπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὕτως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὑβρεῖν καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι.

27 (a) ἔοικεν γὰρ ὥσπερ αἰνίγμα συντιθέντι διαπειρωμένῳ· Ἄρα 5
 γινώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντί' ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἔξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ ὥσπερ ἂν εἰ εἶποι· Ἄδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, 10
 ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτό ἐστι παίζοντος. Συνεπισκέψασθε δὴ, ὦ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκρισαι, ὦ Μέλητε. ὑμεῖς δέ, ὅπερ (b) κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρητησάμεν, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν ἔαν ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν 15
 νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει, ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, αὐλητικὰ δὲ πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνεσθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ 20
 τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκρισαι (c) ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει;

- (i) From which **two** possible beliefs about the gods has Socrates just asked Meletus to choose the one he thought described Socrates' belief? Which one did Meletus choose? [2 marks]
- (ii) **ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος** (line 3). Explain whether, in your opinion, Socrates is justified in using these words of Meletus. You will be judged on the quality of your response, not on the conclusion you come to. [3 marks]
- (iii) **μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν** (line 14). Why was it necessary for Socrates to say this? [2 marks]
- (iv) Translate **εἰ μὴ σὺ ... ἀπόκρισαι** (lines 19-21). [3 marks]

(b) Plato *Apology* 40e7-41c8

εἰ γάρ τις

41(a) ἀφικόμενος εἰς Ἄιδου, ἀπαλλαγείς τουτωνὶ τῶν φασκόντων
δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ
λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ
Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ 5
ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ
συγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν
τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι εἰ
ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ. ἐπεὶ (b) ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ
διατριβὴ αὐτόθι, ὅποτε ἐντύχοιμι Παλαμῆδει καὶ Αἴαντι τῷ 10
Τελαμῶνος καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον
τέθνηκεν, ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἑμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων—ὡς
ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη—καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ
ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν
σοφός ἐστιν καὶ τίς οἶεται μὲν, ἔστιν δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἂν τις, 15
ἐστιν καὶ τίς οἶεται μὲν, ἔστιν δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἂν τις, ὧ ἄνδρες
δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα (c) τὴν
πολλὴν στρατιάν ἢ Ὀδυσσεά ἢ Σίσυφον ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις
εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ συνεῖναι
καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας; πάντως οὐ δήπου 20
τούτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τά τε γὰρ ἄλλα
εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν
χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἶπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ.

- (i) Translate ἢ αὖ Ὀρφεῖ ... ἂν ὑμῶν (lines 6-8). [3 marks]
- (ii) Παλαμῆδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος (lines 10-11). What features of the stories of these two men explain why Socrates would think them similar to himself? [3 marks]
- (iii) καὶ δὴ τὸ ... ἔστιν δ' οὐ (lines 13-15). Why is this sentence particularly likely to irritate Socrates' judges? [2 marks]
- (iv) τά τε γὰρ ἄλλα ... ἀληθῆ (lines 21-23). What two things does Socrates think he will be safe from in the afterlife? [2 marks]

SECTION B

[10 marks]

Answer **one** question from this section.

6. Show with evidence from both the *Odyssey* and the *Iliad*, Homer’s ability to treat pathos.
 7. Compare and contrast the skill in a plot construction found in any **two** of the tragedies you have read.
 8. Analyse **two** scenes from **two** different plays of Aristophanes to illustrate his versatility.
 9. What, in your opinion, are the most important differences between Herodotus and Thucydides as historians? You should support your conclusions with reference to Herodotus 1 and Thucydides 7.
 10. “Reading Plato’s account of Socrates releases us from the fear of death.” Support or contradict this statement using at least **two** of *Apology*, *Euthyphro*, *Crito*, and *Phaedo*.
-